

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 363/08-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. novembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť F. P., P., zastúpenej advokátom JUDr. M. K., P., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky, základných práv podľa čl. 11 a čl. 36 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Trnava sp. zn. PN 6 C 193/98 z 22. januára 2007 a rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24 Co 106/2007 zo 17. októbra 2007, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť F. P. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. marca 2008 doručená sťažnosť F. P. a spol., P. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. M. K., P., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základných práv podľa čl. 11 a čl. 36 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. PN 6 C 193/98 z 22. januára 2007 a rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 24 Co 106/2007 zo 17. októbra 2007.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla tieto skutočnosti:

«Sťažovateľka bola vlastníkom nehnuteľnosti parc. č. 9563/2, zast. plocha o výmere 19 m² a parc. č. 9562/2, zast. plocha o výmere 7 m². Obe nehnuteľnosti sa nachádzajú v kat. území P. Tieto parcely boli vytvorené dodatočne v roku 2006. Pôvodne išlo o dve parcely parc. č. 5997/221 74 m²/nové číslo 9563 a parcela 5997/109 210m²/nové číslo 9562. Sťažovateľka sa stala vlastníkom týchto nehnuteľností spolu s manželom na základe Kúpno predajnej zmluvy 22. júla 1987 od M. P. U parcely 5997/109 210 m²/nové číslo 9562 sa stala s manželom spoluvlastníčkou v celosti a u parcely 5997/221 74 m²/nové číslo 9563 bola sťažovateľka podielovým spoluvlastníkom spolu s československým štátom - MsNV Piešťany, neskôr Mestom Piešťany v 1/2. Toto spoluvlastníctvo bolo zrušené na základe právoplatného rozhodnutia Okresného súdu v Piešťanoch č. 4 C 146/97-32 zo dňa 26. augusta 1997. Tento spoluvlastnícky podiel bol následne sťažovateľkou Mestu Piešťany 24. 9. 1997 vyplatený.

Ing. J. M. (ďalej len „žalobca“) podal na Okresný súd Piešťany návrh na určenie vlastníctva k týmto nehnuteľnostiam, z titulu vydržania. Okresný súd Piešťany rozsudkom č. k. 6 C 193/98 zo dňa 6. okt. 2003 určil, že žalobca je vlastníkom nehnuteľnosti parc. č. 9566 (predtým parcela č. 5997/220), nachádzajúcej sa v kat. území Piešťany o výmere 313 m² tak, ako je táto zakreslená na geometrickom pláne č. 6 C 193-98 Z. P. - 02-02-2 zo dňa 22. sept. 2002, ktorý bol vyhotovený geodetom Ing. M. M. a ktorý je súčasťou tohto rozsudku.

Proti tomuto rozsudku podala sťažovateľka odvolanie a žiadala jeho zmenu resp. jeho zrušenie a vrátenie veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Krajský súd Trnava uznesením č. k. 11 Co 351/03-211 zo dňa 9. novembra 2004 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Okresný súd Trnava rozsudkom č. k. PN - 6 C 193/98-278 zo dňa 22. januára 2007 určil, že žalobca je výlučným vlastníkom pozemku parc. č. 9563/2, zast. plocha o výmere 19 m² a pozemku parc. č. 9562/2, zast. plocha o výmere 7 m², nachádzajúcich sa v kat. území P., ktoré boli vytvorené geometrickým plánom č. 25/2006 zo dňa 24. júla 2006, overeným dňa 1. augusta 2006 pod č. 395/06, ktorý tvorí neoddeliteľnú súčasť tohto rozsudku.

Proti tomuto rozsudku podala sťažovateľka v zákonnej lehote odvolanie a žiadala zmenu výroku, t. j. aby bol návrh žalobcu zamietnutý.

Krajský súd v Trnave rozsudkom č. k. 24 Co/106/2007-318 zo dňa 17. októbra 2007 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej potvrdil.

Napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v časti týkajúcej sa náhrady trov prvostupňového konania zmenil tak, že žalobcovi sa nepriznala náhrada trov konania.

V súčasnej dobe bol podaný mimoriadny opravný prostriedok k Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (dovolanie).»

Podľa názoru sťažovateľky „uvedenými rozsudkami (rozsudkom OS Trnava a KS Trnava) boli porušené tieto ľudské práva:

- 1. Zásahom do nášho vlastníckeho práva a zbavením nás tohto práva boli porušené naše vlastnícke právo v zmysle čl. 20 Ústavy a čl. 11 Listiny základných práv a slobôd,*
- 2. právo na ochranu majetku vyplývajúce z čl. 1 Protokolu č. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach (z roku 1950).*
- 3. Postupom súdov v konaní nám bolo odoprené právo na súdnu ochranu podľa čl. 36 Listiny základných práv a slobôd a*
- 4. právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 Európskeho dohovoru o ľudských právach (z roku 1950).“.*

K namietanému porušeniu vlastníckeho práva podľa čl. 20 ústavy, čl. 11 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu sťažovateľka uviedla:

„V predmetnom prípade bolo porušené právo na ochranu majetku, pretože zbavenie sťažovateľky majetku bolo v rozpore so zákonom a nebol žiadny verejný záujem, ktorý by ho ospravedlňoval. Využili sme argumentáciu v zmysle čl. 1 prvého protokolu. Napriek tomu,

že znenie tohto ustanovenia sa líši od znenia čl. 20 Ústavy a čl. 11 Listiny, v tomto prípade je možné pre porušenie týchto ustanovení uviesť rovnaké argumenty.

Argumentom navyše v zmysle ustanovení Ústavy a Listiny je, že vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba na základe zákona a za náhradu. V tomto prípade dôsledkom rozsudkov súdov je vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva - ale v rozpore so zákonom a bez náhrady. “

Sťažovateľka ďalej tvrdí, že v okolnostiach prípadu došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces z dvoch hlavných dôvodov:

„... pretože súdy odmietli pripustiť predvedenie navrhovaných dôkazov, ...

pretože súdy neodôvodnili dostatočne svoje rozsudky o zamietnutí návrhov sťažovateľky...

pretože bol narušený princíp istoty.“

Podľa sťažovateľky sa jej nedostalo rovnakej príležitosti ako jej protistrane prezentovať navrhované dôkazy, čím bol porušený princíp rovnosti zbraní zaručený čl. 6 dohovoru. Sťažovateľka uviedla, že „V našom prípade o konaní rozhodoval najprv okresný súd v Piešťanoch (6 C 193/98). Jeho rozhodnutie bolo Krajským súdom v Trnave zrušené (11 Co 351/03), s podrobným odôvodnením, ktoré skutočnosti bude Okresný súd musieť znovu riešiť... Napriek podrobnému odôvodneniu v novom rozhodnutí sa však okresný súd so žiadnou z uvedených - ani s ďalšími, tu necitovanými pripomienkami krajského súdu nevysporiadal. Po našom opätovnom odvolaní sa ku Krajskému súdu v Trnave, tento súd prehliadol skutočnosť, že súd nižšieho stupňa (okresný súd) ignoroval pripomienky krajského súdu v zrušujúcom rozhodnutí a nevysporiadal sa s nimi.“

Takýmto postupom podľa názoru sťažovateľky jej bola odňatá možnosť konať pred súdom, „keď nielen prvostupňový súd, ale aj Krajský súd v Trnave v priebehu oboch konaní celé dokazovanie viedli jednoznačne tak, ako keby dôkazné bremeno sme mali znášať my, a nie žalobca“.

V rozpore s právom na súdnu ochranu podľa čl. 36 listiny sťažovateľka považovala aj výrok o nepriznaní náhrady trov konania z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

V tejto súvislosti navrhol, aby ústavný súd vyslovil tento výrok:

„Rozsudok Okresného súdu v Trnave č. k. PN 6 C 193/98 zo dňa 22. januára 2007 a rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k.: 24 Co/106/2007-318 zo dňa 17. októbra 2007 sa zrušujú a vec sa vracia k Okresnému súdu v Piešťanoch.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom skúmal, či spĺňa zákonom predpísané náležitosti podľa § 20 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde a či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti vychádzal z toho, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov ustanovených v zákone.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Sťažovateľka v prvom rade namieta porušenie označených práv rozsudkom okresného súdu sp. zn. PN 6 C 193/98 z 22. januára 2007.

Uplatňujúc princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľky pre nedostatok svojej právomoci v tejto časti, pretože poskytnúť ochranu jej právam, ktorých porušenie namieta, bol oprávnený všeobecný súd v odvolacom konaní.

2. Sťažovateľka v sťažnosti doručenej ústavnému súdu ďalej namieta porušenie označených práv aj rozsudkom krajského súdu sp. zn. 24 Co 106/2007 zo 17. októbra 2007. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka okrem iného namieta, že opísaným postupom a rozsudkom krajského súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. Táto skutočnosť podľa názoru ústavného súdu zakladá možnosť podať dovolanie podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

Sťažovateľka podala 20. februára 2008 proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 24 Co 106/2007 zo 17. októbra 2007 dovolanie. Využila teda v súlade s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde dovolanie ako účinný právny prostriedok na ochranu svojich základných práv v systéme všeobecných súdov. Podľa informácie získanej ústavným súdom zo spisu

Okresného súdu Piešťany (ktorému bola vec sťažovateľky delimitovaná od 1. januára 2008) vedeného už pod sp. zn. 7 C 19/2008 dovolanie sťažovateľky so spisovou dokumentáciou sa začiatkom októbra 2008 ešte len expedovalo Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) za účelom rozhodnutia o ňom.

Právomoc najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu rozhodnúť o námietke sťažovateľky založenej na argumentácii, že jej bola odvolacím súdom odňatá „*možnosť konať pred súdom tak, ako bolo potrebné na obhajobu našich práv...*“, uplatnenej aj v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu vzhľadom na princíp subsidiarity vylučuje, aby o nej rozhodoval ústavný súd, a preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľky pri jej predbežnom prerokovaní aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

Nad rámec uvedeného ústavný súd poukazuje, že ak by akceptoval námietku sťažovateľky, vznikol by ústavne neakceptovateľný stav, keď by o rovnakej veci rozhodovali paralelne dva orgány súdneho typu (IV. ÚS 146/08). Ide o stav, ktorý je v právnom štáte neakceptovateľný.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľky nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2008